

Bágy János vagyok, Eleken születtem 1961. június 17-én. Édesapám Bágy György, édesanyám Kopács Éva voltak. Mindketten román anyanyelvűeknek születtek. Szegénységben, de tisztességesen és tisztességre nevelték hét gyermeküket, akik közül én vagyok a legfiatalabb. A tánc szeretetét – mondhatom nyugodtan – szinte az anyatejjel szívtam magamba, hiszen szűkebb és tágabb környezetem is erre inspirált.

Magyarul: beleszülettem a táncosok világába, hiszen a hét testvér közül hatan rövidebb-hosszabb ideig aktív tagjai voltunk, illetve vagyunk a hajdani Elek Nemzetiségi Népi Együttesnek az Eleki Román Néptáncegyüttesnek, illetve a Röpülj Páva Körnek, az Eleki Román Hagyományörző Táncegyüttesnek. Nehéz is lett volna kimaradnunk a táncos életből, mert idősebb testvéreim után gyakran elsomfordáltam az utcánkban vasárnap délutánonként spontán megvalósuló táncos alkalmakra, később pedig a joc-okba (e: zсок). Itt csodáltam meg először és szerettem meg örökre a román zenét, táncokat.

Az eleki lakosság sokféle, sok nemzetiségű ma is: magyarok, románok, németek, cigányok és szlovákok lakják. Valamennyiük zenéjét, táncát ismerem, de „anyanyelvi” szinten csak a románt.

Már általános iskolás koromban elkezdtem táncolni, a román táncsoportba kerültem Tiba András táncoktató kezei alá, később Gál Györgyhez. Nagyon sokat tanultam a testvéreimtől Györgytől, Pétertől, Évától, Annától, Máriától, de táncos társaimtól is Rusz Miklóstól, Gál Lászlótól, Szabó Pétertől, Gál Györgytől, Botás Páltól – a három utóbbi a Népművészet Mestere kitüntetés tulajdonosa – és Romániából tanítóimtól, Viorel Nystortól és Flore Krisutól is. A mindenkori példaképem azonban a bátyám, Gyuri, aki szintén elnyerte a Népművészet Mestere címet 2007-ben.

Jómagam 1993. augusztus 20-án megkaptam a Népművészet Ifjú Mestere címet, 1997-ben miniszteri dicséretben részesültem. Hagyományörző táncsoportunkkal pedig 1997-ben „Békés megyéért”, 1998-ban a „Magyarországi Kisebbségéért”, majd az „Elekért” elismeréseket kaptam meg – hogy csak néhányat említsek. A megszámlálhatatlan bel- és külföldi turnék, előadások, versenyek, fellépések során sok kiváló táncossal, népzénesszel ismerkedhettem meg, alkalmanként velük táncolhattam. Táncoltam a Gyulai Kőrös-menti Néptáncegyüttesben, ahol Born Miklós volt a tanárom, katona koromban pedig a Dobó Táncegyüttesben, melynek koreográfusa Kerekes József táncoktató volt.

2006-ban Kanadából, Montrealból érkeztek magyar származású fiatalok, Kocsis András vezetésével, hogy tőlem és társaimtól megtanulják az eleki román táncokat, és megismertessék hazájukban.

Sajnos közvetlen környezetemben a legjobb népzeneészek kihaltak, végleg letették hangszerüket, utánpótlásuk már szinte megoldhatatlan.

Nagyon nehéz igazán jó táncos alkalmakat találni, de ha akad is (Eleken például a nemzetiségi bálók sorában a román batyus bál), évente csupán egyszer, a farsang időszakában kerül megrendezésre. Általában Romániából, a határhoz közeli kisebb településekről kell népzeneészeket hívni ezekre. Ezek a zenészek kiválóan játsszák az eleki román dallamokat, mert Elekre a jelenlegi román lakosság ősei a szomszédos Arad megyéből telepedtek át a 19. században. Tánc és népdal dialektusuk, dallamviláguk közös töről fakad. Egyéb, a román táncokra alkalmat adó rendezvény nem igen van, de az iskolákban (általános és közép) néptánc oktatás folyik.

A lakodalmakban igazi román zenét ma már kizárólag akkor lehet hallani, hagyományos román táncokat akkor lehet látni, ha olyan román fiatalok házasodnak össze, ahol mindkét részről a rokonság és a barátok egy része legalább szintén a románsághoz tartozik. Ahol tehetősebbek a szülők, előfordul, hogy két zenekart fogadnak: egyik a hagyományos román népzene, a másik a fiataloknak szánt tánczenét játssza.

A román tánc rendkívül virtuóz! Még inkább azzá teheti előadója, eltáncolója. Ezt példázza a „Vetélkedés a táncban” elnevezésű eleki koreográfia is, amelyben a legények előbb szólóban mutatják be egymásnak táncukat, majd a vetélkedést, virtuskodást abbahagyva, összeölelkezve-kapaszkodva együtt járnak tovább. Az eleki román hagyományőrző tánc egyesület repertoárján – egy-két kivételtől eltekintve – nemzetiségük népi hagyományai láthatók, így az eleki joc, a vetélkedés a táncban, a turkajárás, a fonókázó stb. Talán így még megmaradhatnak az utókor számára.

Megítélésem szerint az igazán jó táncosok azokból lesznek, akik apró gyerekkoruktól kezdve erre nevelődnek, olyan közegben élnek, amely inspirálja őket annak megismerésére, megszeretésére, aztán már belső igénnyé válik. Kell még a vidám alaptermészet is, hiszen egy szomorú beállítottságú ember furcsán hatna csujjogva mulatozva, erőltetett

vidámsággal. A jó fizikum is fontos! Egy beteges vértelen fiatal (vagy akár idős) hosszan nem tud produkálni: egy-két perc múlva kidőlne a sorból.

Az életemben nagyon fontos szerepet tölt be a tánc, hiszen 1972 óta gyakorlom. Sok mindenre alkalmat ad: a társas létre, barátok megismerésére, szerelmek is kivirulnak olykor-olykor, sőt házasságok is köttetnek. A tánc egy életre szóló szerelem, mindent pótol, de a táncot nem pótolja semmi. Esetemben a tánc szeretete hagyományozódni látszik, Testvéreimen kívül már az én gyermekeim is aktív táncosok. Jelenleg Éva nevű leányom az állandó táncospárom, és amíg erőm és lehetőségem engedi, szeretném folytatni.

Elek, 2008. február